

Söka & värdera

Nätbaserad introduktion till informations-
sökning och informationshantering

Carin Bjarsch, Eva Hessman och Karin Pettersson
Göteborgs universitetsbibliotek

PEDAGOGISK UTVECKLING OCH INTERAKTIVT LÄRANDE (PIL)
GÖTEBORGS UNIVERSITET
PIL-RAPPORT 2011:05

GÖTEBORGS UNIVERSITET

GÖTEBORGS UNIVERSITET,
PEDAGOGISK UTVECKLING OCH INTERAKTIVT LÄRANDE (PIL).

PIL-RAPPORT 2011:05

Söka & värdera

Nätbaserad introduktion till informations-
sökning och informationshantering

Carin Bjarsch, Eva Hessman och Karin Pettersson
Göteborgs universitetsbibliotek

<http://creativecommons.org/licenses/by-nd/3.0/>

PIL-rapport: 2011:05

Utgivningsdatum: 2011-12-07

Titel: Söka & värdera. Nätbaserad introduktion till informationssökning och informationshantering

Författare: Carin Bjarsch, Eva Hessman och Karin Pettersson, Göteborgs Universitetsbibliotek.

Utgivare: Göteborgs universitet, Enheten för pedagogisk utveckling och interaktivt lärande (PIL), Västra hamngatan 25, Box 300, SE 405 30 Göteborg

<http://www.pil.gu.se/rapporter> + <http://hdl.handle.net/2077/28875>

Innehåll

Sammanfattning.....	5
Inledning	6
Kursens syfte och effektmål	7
Informationskompetens	7
Metod och urval	9
Kursens innehåll	11
Lansering och mottagande.....	14
Testgruppernas kursvärdering	14
Diskussion.....	15
Referenser	17
Bilaga 1. Exempel på webbkurser från andra bibliotek	
Bilaga 2. Kursvärdering	

Sammanfattning

Syftet med rapporten är att berätta om projektgruppens arbete med att utveckla webbkursen *Söka & värdera: Grundkurs i informationsökning och informationshantering*. Målgrupp för webbkursen är alla nyantagna studenter vid Göteborgs universitet.

Nya studenter kommer till GU med varierande kunskaper i informationssökning och informationshantering. Idag når bibliotekets undervisning långt ifrån alla studenter. En kurs på webben ger ökad flexibilitet och tillgänglighet och därmed möjlighet att nå fler studenter. Söka & värdera syftar till att lägga en gemensam kunskapsgrund för nyantagna studenter vad gäller informationssökning och informationshantering. Kursen fungerar också som utgångspunkt för universitetsbibliotekets fortsatta, ämnesanpassade fördjupningskurser. Därmed får studenterna möjlighet att rusta sig bättre för sina högskolestudier. Ett effektmål blir alltså att kursen bidrar till att höja kvaliteten i grundutbildningen och underlättar genomströmningen.

Kursinnehållet täcker de generiska kompetenser som omfattas av Högskolelagen och som brukar sammanfattas som informationskompetens: förmågan att söka, kritiskt värdera och (etiskt) hantera information. Webbkursen är också en del av universitetsbibliotekets arbete med GU:s handlingsplan mot fusk/plagiering.

Webbkursen lanserades i september 2011 och har sedan dess presenterats i flera sammanhang och fått ett positivt mottagande. Dessutom har fyra studentgrupper fått testa och utvärdera kursen.

Kursen Söka & värdera gör det möjligt för institutioner/fakulteter att försäkra sig om att alla studenter erbjuds möjlighet att tillägna sig grundläggande kunskaper om informationsökning, informationshantering och akademisk hederlighet. För att nå *alla* nya studenter vid Göteborgs universitet behövs ett GU-gemensamt beslut att göra kursen obligatorisk.

Nyckelord: informationssökning, informationshantering, informationskompetens, nätbaserad undervisning, webbkurs, nya studenter

Inledning

Göteborgs universitetsbibliotek (UB) erbjuder idag lärarledda kurser i informationssökning och informationshantering för studenter. Kurserna är anpassade efter nivå och ämne, från introduktioner till skraddarsydda fördjupningskurser. Bibliotekets undervisning är utformad för att följa studenterna från grundnivå till avancerad nivå. Universitetsbibliotekets undervisningsteam arbetar för en progression inom informationskompetens där lärandemål och kursinnehåll utvecklas och fördjupas under utbildningens gång.

I Högskolelagen (1992:1434, 1 kap, §§ 8-9) lyfts kunskaper inom området informationskompetens fram, utbildning på grundnivå ska utveckla studenternas förmåga att:

- söka och värdera kunskap på vetenskaplig nivå,
- följa kunskapsutvecklingen

Vi som arbetar på de olika biblioteken inom UB möter varje termin nya studenter som påbörjat sin utbildning vid GU. De nyantagna studenternas informationskompetens varierar och är i många fall bristfällig. Flertalet av dessa studenter får idag inte någon introduktion till UB och informationssökning.

Våren 2010 initierade PIL, Enheten för pedagogisk utveckling och interaktivt lärande vid GU, ett riktat projekt vars syfte var att utveckla en nätbaserad grundkurs i informationssökning för nya studenter. Tre bibliotekarier och en IT-utvecklare på universitetsbiblioteket anlätades för projektet, och föreliggande rapport är en beskrivning av kursens innehåll och form. Rapporten tar också upp resultatet från den utvärdering av kursen som fyra studentgrupper gjorde under hösten 2011, och redovisar användarstatistik från samma tidsperiod. Avslutningsvis diskuteras strategier för hur kursen ska få genomslag och nå alla nya studenter vid Göteborgs universitet.

Projektgruppen består av:

- Carin Bjarsch, Pedagogiska biblioteket
- Eva Hessman, Biomedicinska biblioteket
- Karin Pettersson, Centralbiblioteket och
- Gösta Cramby, UB:s enhet för Digitala tjänster

Kursens syfte och effektmål

Med en webbaserad introduktionskurs i informationssökning vill vi i projektgruppen skapa en gemensam kunskapsgrund för nya studenter vid Göteborgs universitet och underlätta för dem att uppfylla högskolelagens mål om informationskompetens. Målgrupp för webbkursen är alla nyantagna studenter vid GU (campus-, distans- och programstudenter samt studenter som läser fristående kurser).

Kursen fungerar också som bas och utgångspunkt för fortsatta, ämnesanpassade fördjupningskurser i informationssökning och informationshantering. Studenter som har dessa kunskaper är bättre rustade för sina högskolestudier. Ett effektmål blir därmed att kursen bidrar till att höja kvaliteten i grundutbildningen och underlättar genomströmningen.

Webbkursen är även ett led i UB:s arbete med handlingsplanen mot fusk/plagiering. UB har tidigare skapat flera olika webbresurser som stöd för studenter – Citera eller plagiera (kursaktivitet i GUL) och Skriva och referera (webbsidor¹). Fram till idag har UB inte haft en resurs som specifikt är avsedd för helt nya studenter, men genom webbkursen finns alltså nu lättillgänglig information om plagieringsfrågor även för denna målgrupp.

Kursen ligger fritt online på UB:s webb under namnet *Söka & värdera: Grundkurs i informationssökning och informationshantering* (<http://www.ub.gu.se/webbkurs/>). I rapporten kallas den omväxlande för ”webbkursen” och ”Söka & värdera”.

Informationskompetens

Inom fältet biblioteks- och informationsvetenskap finns det ett speciellt forskningsspår som handlar om informationskompetens (eng. information literacy). Teorier om informationskompetens har utvecklats mot bakgrund av äldre tiders bibliotekskunskap (library instruction) och det som senare kommit att kallas informationssökning eller användarundervisning (user education/information skills). Som skiftet i terminologi antyder har såväl forskning som praktik inom informationskompetens genomgått en utveckling under de senaste årtiondena, där kopplingen till både IKT-utvecklingen och teorier om lärande är påtaglig.

Utvecklingen från bibliotekskunskap till informationskompetens har inneburit en kvalitativ förändring, eftersom det senare begreppet kom att omfatta olika färdigheter och förmågor som knyts till inlärningsprocesser i vidare bemärkelse, dvs alla faser i ett undersökande arbetssätt [...]. En konsekvens blir att undervisningsmålen förskjuts från ett fokus på att lära sig specifika redskap eller att ta sig fram i ett visst bibliotek till ett fokus på elevernas

¹ Se <http://www.ub.gu.se/skriva/>

tankeprocesser kopplade till förmåga till kritiskt tänkande (Limberg, Hultgren & Jarneving, 2002, s. 99).

Limberg, Sundin och Talja (2009) poängterar dock att även om socialkonstruktivistiska perspektiv på sambandet lärande - informationskompetens lyfts fram i forskningen på senare tid, är det fortfarande ett källorienterat förhållningssätt som gäller i undervisningspraktiken på biblioteken.

Begreppet informationskompetens fick sitt genomslag 1989, då American Library Association (ALA) och Association of College and Research Libraries (ACRL) gav ut en rapport författad av pedagoger och bibliotekarier:

Ultimately, information literate people are those who have learned to learn. They know how to learn because they know how knowledge is organised, how to find information and how to use information in such a way that others can learn from them. They are people prepared for lifelong learning, because they can always find the information needed for any decision or task at hand.

Denna definition poängterar relationen mellan informationskompetens och lärande, och man finner ofta hänvisningar till den i målformuleringar för undervisningsverksamhet på många bibliotek i världen. Även Göteborgs UB använder ALA:s definition i en rapport om lärandemål och informationskompetens från 2006.

Olof Sundin, lektor vid Institutionen för biblioteks- och informationsvetenskap (Högskolan i Borås och Göteborgs universitet), menar att det är viktigt att man som undervisande bibliotekarie är medveten om vilket förhållningssätt man har till informationskompetens, eftersom det får konsekvenser för hur man lägger upp sin undervisning (Sundin, 2008). Detta gäller naturligtvis också för utformandet av webbaserade kurser eller guider inom området informationskompetens. Sundin (2005) har studerat 31 stycken nordiska onlineguider och menar att webbaserad användarundervisning kan ses som ett forum där bibliotekariers syn på informationskompetens förmedlas. Han urskiljer en viktig generell skillnad mellan guiderna. Skiljelinjen går mellan de guider som tydligt knyter an till ett ämne, och de guider som har ansatsen att vara ämnesoberoende. Sundin ifrågasätter om det är meningsfullt att förmedla kunskap om sökning och informationsanvändning om informationen ifråga frikopplas helt från sitt sammanhang.

Liknande funderingar fanns i projektgruppen i början av utvecklingsarbetet med webbkursen. Vi undrade om det över huvud taget var möjligt att göra en kurs ämnesoberoende och fortfarande ha ett innehåll som kändes angeläget. Det strider helt mot det sätt vi arbetar med undervisning face-to-face på Göteborgs universitetsbibliotek. Våra campusbaserade kursinslag är anpassade till studenternas ämne, till exempel genom en direkt koppling till deras studie- eller skrivuppgifter.

Istället för att se det som att vi bryter ut och frikopplar kursen från en given kontext har vi valt att se nivå (=nyantagen student) och lärosäte (=GU) som de ramar vi har att förhålla oss till. Webbkursens målgrupp är stor och heterogen ur många aspekter, men gemensamt är alltså att den består av nya studenter vid Göteborgs universitet. Kontexten för Söka & värdera blir alltså högskolestudier vid GU. Många av de nyantagna studenterna börjar sin bana som akademiker här och saknar inblick i de generella praktiker som gäller vid informationssökning och informationshantering. Webbkursen är domänberoende i den meningen att den inte är knuten till ett enskilt utbildningsprogram eller kursmoment. Vi menar dock att det finns ett flertal minsta gemensamma nämnare som nya studenter vid vårt universitet med stor sannolikhet behöver få kunskap om, till exempel vilka söktjänster Göteborgs UB tillhandahåller, hur man kan utvärdera sitt sökresultat och varför och hur man undviker att plagiera. Söka & värdera ger nya studenter verktyg för att underlätta kunskapsinhämtandet och få en förståelse för akademiska högskolestudier.

Med informationskompetens avser vi *förmågan att söka, kritiskt granska och hantera information*. Denna förenklade definition har vi haft som utgångspunkt i utformandet av webbkursen.

Metod och urval

I utvecklandet av webbkursen har vi utgått både från vår egen yrkeserfarenhet som bibliotekariéer och från omvärldsbevakning. I vår undervisningspraktik möter vi en heterogen studentgrupp med varierande förkunskaper och vi upplever ofta att det är svårt att lägga undervisningen på en lämplig nivå. Även i mötet med nya studenter i våra informationsdiskurser ser vi ett tydligt behov av grundläggande kunskaper i att söka, värdera och hantera information. Många nya studenter är osäkra när det gäller att söka information och värdera sitt sökresultat och har alltså ett stort behov av stöd och hjälp. Frågan är hur vi kan tillgodoseda detta på bästa sätt?

Innan vi startade utformandet av webbkursen i projektet gjorde vi en inventering av tillgängliga webbkurser framför allt från svenska och nordiska universitets- och högskolebibliotek. De flesta guider som finns idag (på öppna sidor) vänder sig till uppsatsskrivande studenter eller är rena biblioteksintroduktioner (så här hittar du på bibliotekets webbplats), se Bilaga 1. Vi ville ta ett bredare grepp och valde därför att införliva informationskompetens som en generisk färdighet redan i en introduktionskurs.

Med generiska eller överförbara färdigheter avses de allmänna kompetenser som inte är kopplade till studenternas ämne eller disciplin, men som behövs för att kunna bedriva högskolestudier. Exempel på generiska kompetenser är:

de allmänna kompetenser som studenten övar upp genom hela sin studietid. Exempel är självständighet, ta eget ansvar, kritiskt tänkande, analys och syntes, kommunikationsförmåga, informationssökning, värderingsförmåga, sam-

arbetsförmåga och självkänedom.” (Hesslefors, Carle & Engberg, 2010, s. 8)

Nyckelbegreppen söka, värdera och hantera bröts ner i mindre, väl avgränsade och från varandra fristående kursmoduler (se Figur 1 nedan). Utöver dessa sex moduler lade vi till en del som ger en introduktion till UB. Vi har medvetet valt att anpassa kunskapsnivån på innehållet till målgruppen nya studenter, vilket ofta medfört förenkling och generalisering av teoretiska resonemang, begrepp och sammanhang. På flera ställen i kursen kan man dock få en fördjupning genom länkning till andra platser på UB:s webb.

Figur 1, Kursinnehåll

Som undervisare är vi vana att möta relativt små studentgrupper vid campusförlagda föreläsningar och workshops. Interaktiviteten mellan deltagare och undervisare är ofta hög, och ju mindre studentgrupp desto större utrymme finns för frågor och dialog mellan deltagarna. Nu skulle vi utforma en kurs där målgruppen var enormt stor, och där ingen dialog mellan deltagarna var möjlig. Frågan vi ställde oss var om en webbaserad kurs kunde erbjuda andra möjligheter till lärande jämfört med campusundervisning. I studien ”The Role of Different Media in Designing Learning Environments” (Collins, Neville & Bielaczyc, 2000) finns stöd för bruket av text och bild för att nå många mottagare på en gång, oavsett tid och rum. Visserligen kan läsaren, i vårt fall studenten, då inte konstruera mening genom synkron kommunikation med läraren, men hon/han kan repetera läsningen så många gånger som hon eller han önskar. Direktkommunikation är inte permanent och kan inte reproduceras och spelas upp vid senare tillfälle. Materialet i webbkursen – text, bilder och filmer – tillåter däremot att studenten kan ta en paus vid behov, köra igenom innehållet igen och repetera vissa delar tills hon upplever att hon förstår. För att tala med Collins et al. ”the reader *controls* the interpretation” (2000, s. 149). Studenten har också möjlighet att testa sina

kunskaper i kursens self-assessment-modul, och på så sätt kontrollera den egna förståelsen av kursens innehåll.

En annan uppenbar fördel med webbkursens format jämfört med campusundervisning är att den är fritt åtkomlig online, vilket har stor betydelse för flexibilitet och tillgänglighet. Studenterna kan själva bestämma när de har tid och lust att ta del av kursen. För att studenterna vid behov ska kunna få återkoppling från oss har vi skapat ett kontaktformulär som kan nås från varje sida i kursen. Med detta hoppas vi förmedla en känsla av att vi är öppna och tillgängliga för frågor som kan uppstå när studenten går igenom de olika kursdelarna.

Webbkursen innehåller två olika typer av filmer. Dels används filmer inspelade och producerade av Universitets-TV, dels använder vi så kallade screencasts, skärminspelningsfilmer, för enkla handledningar i hur man till exempel söker i en databas. Collins et al. (2000) pekar på att man kan öka tittarens känslomässiga engagemang genom att använda musik och ljud i filmproduktioner. I Universitets-TV:s filmer ligger musikslingor som dämpas när personerna pratar, och i flera screencasts har vi försökt hitta musik som skapar en lättsam och lugn stämning. Utöver att filmer kan fungera som stämningsbärare, är de också ett utmärkt verktyg för att åskådliggöra händelser och processer. I webbkursens screencasts får studenten visuellt följa utförandet av t ex en databassökning, samtidigt som en berättarröst beskriver hur man söker, och förklarar det som äger rum på skärmen. Detta är enligt Collins et al. avgörande för ”remembering and making sense of complex processes and events” (2000, s. 151).

Kursens innehåll

I utvecklandet av kursen lade vi stor vikt vid att skapa smidiga navigeringsmöjligheter och möjlighet till överblick över hela kursinnehållet. Kursen är indelad i moduler, men dessa har ingen hierarkisk koppling till varandra, och kan därför studeras i vilken ordning man vill. Quiz-modulen kan göras som ett inledande kunskapstest och ger då en fingervisning om vilka moduler studenten behöver ta till sig. Navigationen följer med i vänstermarginalen och i en bildbanner högst upp på varje sida, för att studenten lätt ska kunna se i vilken modul hon befinner sig och hur hon klickar sig vidare. Vi har genomgående valt att ha så korta texter som möjligt i modulerna. Textinnehållet har kompletterats med bilder eller filmer. Vi arbetade också mycket med språket och tilltalet i texterna och har medvetet valt ett du-tilltal. Allt för att modulerna ska upplevas som lätta att ta till sig.

Söka & värdera är utformad som en självstudiekurs med self-assessment där studenterna själva får bedöma om de tillägnat sig kunskapsstoffet. Ingen lärarhandledning krävs.

För att skapa en GU-gemensam bild av centrala begrepp i kursen, som vetenskaplig kommunikation och akademisk hederlighet, valde vi att använda kompetens utanför UB. Vi ville ge en forskares bild av vetenskaplig kommunikation, en språkhandledares syn på akademisk hederlighet samt studenternas egen bild av biblioteket. Universitets-TV kontaktades

för att producera tre filmer. Vi stod tillsammans med inblandade lärare för manus medan Universitets-TV hade fria ramar för filmproduktionen.

Figur 2, Kursens start sida

Här följer en genomgång av innehåll och lärandemål för de olika kursmodulerna:

Ditt UB

Innehåll och form:

Kort text om vad UB erbjuder studenterna, en film där studenter själva berättar om hur de använder biblioteket samt en screencast som guidar studenterna på UB: webbplats.

Lärandemål:

Orientera sig på bibliotekets webbplats

Hitta till bibliotekets tjänster

Söktjänster

Innehåll och form:

Syftet med denna modul är att visa att det finns mer information än det man hittar via Google. Genomgång av olika typer av söktjänster som databaser och bibliotekskataloger med illustrerande screencasts som visar hur man söker i GUNDA, Summon och Google.

Lärandemål:

Använda olika söktjänster för olika ändamål

Beskriva skillnaden mellan fria resurser och prenumerationstjänster

Söktips

Innehåll och form:

Modulen ger tips på hur du söker smartare och får mer relevanta träffar. Detta visualiseras med tabeller och bilder.

Lärandemål:

Välja relevanta sökord utifrån sin frågeställning
Använda olika söktekniker för att göra effektiva sökningar

Referenser

Innehåll och form:

Beskriver vad en referens är och hur man tolkar en referens i en litteraturlista. Detta illustreras med en litteraturlista där olika referenstyper förklaras.

Lärandemål:

Tolka olika typer av referenser

Hitta material utifrån en litteraturlista

Vetenskaplig kommunikation

Innehåll och form:

Tabell över publikationstyper och vilken söktjänst som används för att hitta dem. Film där lektor Hillevi Prell, Institutionen för kost- och idrottsvetenskap, berättar om hur vetenskap kommuniceras och beskriver olika publikationstyper.

Lärandemål:

Identifiera olika typer av vetenskapliga publikationer och veta var man hittar dem

Källkritik

Innehåll och form:

Vad är källkritik, källkritiska frågor

Tre screencast som illustrerar hur man granskar en bok, vetenskaplig artikel och webbsida.

Lärandemål:

Bedöma en texts tillförlitlighet utifrån källan där den publicerats

Akademisk hederlighet

Innehåll och form:

Modulen ger en introduktion till akademiskt skrivande. Film där språkhandledaren Carina Carlund, Institutionen för svenska språket, berättar om varför det är så viktigt att lära sig att skriva en akademisk text samt ger konkreta tips på hur plagiering undviks.

Screencast ”Referera och citera”, en sammanfattning av antiplagieringsguiden Refero.

Lärandemål:

Beskriva skillnaden mellan ett citat, ett referat och en referens

Bedöma varför och när citat och referat är nödvändigt

Beskriva vad plagiering är och när man riskerar att plagiera

Quiz

10 frågor där studenterna själva kan testa sina kunskaper. Efter varje fråga redovisas rätt svarsalternativ tillsammans med en förklaring. Om man svarar fel får man en förklaring till varför svaret är fel samt det rätta svarsalternativet.

Lansering och mottagande

Söka & värdera lanserades på UB:s webbplats den 1 september 2011. Sedan dess har vi haft drygt 19 000 visningar varav knappt 12 000 är unika besökare.² Mest besökt är startsidan följt av testmodulen.

Kursen har presenterats i flera olika sammanhang under hösten 2011; på PIL:s projektseminarier, för Grundutbildningsberedningen (GRUB), på seminariet ”Changing Practices of Higher Education Learning”³ samt för olika lärargrupper. Mottagandet av kursen har varit mycket positivt. Många lärare på olika kurser och program har redan länkat till kursen i GUL. I bibliotekets undervisning och informationsdiskar används också delar av kursen.

Webbkursen är en del av GU:s förebyggande arbete mot fusk/plagiering. Lennart Weibull, prorektor, uttalade sig om kursen i en nyhet på GU:s webbplats: ”Vi håller på med ett stort arbete för att få studenterna att förstå vad som är plagiat och vad som inte är plagiat. Universitetsbiblioteket har hjälpt oss i detta och tagit fram en ny kurs” (Elmäng, 2011).

Testgruppernas kursvärdering

Vi har testat webbkursen med fyra olika studentgrupper, två distansgrupper och två campusgrupper. Kursen länkades upp i GUL tillsammans med en kursvärdering (se Bilaga 2). Alla som besvarade utvärderingen tror att de kommer att ha användning för det de lärt sig i kursen under sin utbildning. De tyckte också att kunskapsnivån på kursen var lagom. Studenterna lade ner mellan 15 och 60 minuter på kursen, och 93 procent av studenterna tyckte att den tidsåtgången var rimlig. Här följer exempel på studenternas egna kommentarer från kursvärderingen:

Vad var det bästa med kursinnehållet i Söka & värdera?

- ”Att det var film och inte endast text.”
- ”Att det fanns filmer som illustrerade hur man gjorde. Speciellt GUs [UBs] sida.”
- ”Poängen av att inte plagiera.”
- ”Att det fanns det mesta, hur man söker, lite hjälp till hur man refererar och källkritik.”
- ”Info om plagiat.”
- ”Fick lära mig saker som kan underlätta min studieperiod.”
- ”Plagiat delen!”
- ”Källsakerna. Att referera.”
- ”Allt egentligen! Mycket matnyttig information överlag, sagt i munter ton.”
- ”sökinformationen på internet som man trodde att man hade koll på men nu kommer att

² Siffror hämtade från Google Analytics för perioden 1 september – 30 november 2011.

³ <http://gu.se/ViewPage.action?siteNodeId=100356&languageId=100000&contentId=-1&eventId=1774146808>

effektivisera avsevärt.”

”Bra med filmer, lätt att ta till sig även för trötta studenter.”

Hur uppfattade du kursens struktur och framställning? Till exempel med avseende på navigering, teknik, utseende etc.

”Bra uppdelat och att man kunde gå in och läsa om en sak i taget. Lätt att hitta.”

”Rent tekniskt var det bra framställt. Det såg proffsigt och snyggt ut!”

”Den var bra det var lätt att hitta.”

”Upplövde en trevlig, informationsspackad ton. Lätt att följa med.”

”Väldigt lätt att förstå, mycket bra att det fanns klipp att följa exakt hur det ser ut i verkligheten när man ska söka på bibliotekets hemsida och även på internet.”

Hur kan kursinnehållet förbättras?

”En berättarröst även i kapitlet om källkritik.”

”En sammanhängande film.”

”Jag tyckte den var bra”.

”Det är bra som det är, men självklart kan vissa justeringar ske.”

”Vissa av filmerna hade pratbubblor man skulle läsa vilka försvann relativt fort för oss som läser långsamt.”

Fick du göra kursen vid rätt tidpunkt?

”Den här kursen kom precis innan vårt första grupparbete där vi ska söka och värdera information. Innan dess hade vi bara läst angivna kapitel ur student litteratur. Bra tajming!”

”Vi började med ett arbete igår så kursen kom perfekt.”

”Vi har precis fått våran första arbetsuppgift så det var bra med info om bla hur man söker artiklar och om plagiat.”

”Vi skriver många uppgifter nu, då behöver jag hjälp. den kursen ger mycket nyttiga informationer”

”Precis innan första stora uppgiften, där informationen i kursen är nödvändig att ha lite koll på.”

”Ja, för fram tills nu har det inte varit aktuellt, men nu ska vi börja göra arbeten på egen hand.”

Övriga synpunkter på kursen:

”Den var väldigt givande, även om det tog lite tid. Fortsätt det goda arbetet!”

”Bra och lärorik!”

”Jättebra. Tills nästa år kanske göra en till. Lite svårare innan fortsatta studier.”

Diskussion

Resultatet från testgruppernas kursvärderingar var mycket positivt. Utan att på något sätt göra anspråk på att en vetenskaplig utvärdering av resultatet, kan vi ändå dra några slutsatser av studenternas svar. Många upplövde Söka & värdera som givande, användbar och någon tyckte till och med att den var rolig. De flesta tyckte att kursen kom in vid rätt tid-

punkt i deras studier (det vill säga i anslutning till deras allra första studieuppgift under termin 1 i utbildningen). Flera lyfte fram plagiatmodulen som en värdefull del i kursen, vilket vi ser som ett tydligt tecken på ett behov av grundläggande kunskaper inom detta område. Webbkursens lättillgängliga format med korta texter och många filmer är också uppskattat av studenterna, och vi tolkar de höga besökssiffrorna på quiz-modulen som att många tagit chansen att testa sina kunskaper där. De enda negativa kommenterarna i kursvärderingen har rört screencastproduktionerna om källkritik, där studenterna har problem med att hinna med i filmen. I nästa version av Söka & värdera kommer vi därför att revidera dessa filmer, och eventuellt lägga på en berättarröst.

Det positiva mottagandet av Söka & värdera av studenter och anställda på universitetet är naturligtvis glädjande för oss som utvecklat kursen. Men hur får vi fler att upptäcka kursen? Hur får vi studenterna att verkligen göra kursen?

För att kursen ska få ett brett genomslag behöver lärare få kunskap om att kursen finns och vad den innehåller. Ett sätt att nå lärare kan vara att kursen presenteras i de Högskolepedagogiska kurser som ges i PIL:s regi.

Idag ligger kursen på UB:s webbplats men för att underlätta användning och spridning kommer vi även att lägga kursen i GUL. Detta ger lärare större möjligheter att själva länka upp kursen i andra kursaktiviteter.

Vår ambition med kursen är att nå *alla* nya studenter vid GU. För att nå dit behövs ett GUGemensamt beslut att göra kursen obligatorisk. Kursen gör det möjligt för institutioner/fakulteter att försäkra sig om att alla studenter erbjuds möjlighet att tillägna sig grundläggande kunskaper om informationssökning, informationshantering och akademisk hederlighet.

Referenser

- American Library Association Presidential Committee on Information Literacy (1989). *ACRL: Introduction to Information Literacy*. Hämtad 23 november 2011 från <http://www.ala.org/ala/mgrps/divs/acrl/advocacy/infolit/overview/intro/index.cfm>
- Collins, A., Neville, P., & Bielaczyc, K. (2000). The Role of Different Media in Designing Learning Environments. *International Journal of Artificial Intelligence in Education*, 11(1), 144-162.
- Elmång, C. (2011). Göteborgs universitet lägst andel fuskande studenter. Nyhet: 2011-09-26 <http://www.gu.se/omuniversitetet/aktuellt/nyheter/nyheterdetalj//goteborgs-universitet-lagst-andel-fuskande-studenter-.cid1040612>
- Göteborgs universitet (2009). *Handlingsplan förebyggande av fusk/plagiering*, Dnr G 8 4980/08 http://www.gu.se/digitalAssets/1269/1269375_F_rebyggande.pdf
- Göteborgs universitetsbibliotek (2006). *Om informationskompetens i GU:s program och kurser: Rapport från Göteborgs universitetsbibliotek*. Undervisningsgruppen vid UB, 8 maj 2006 <http://www.ub.gu.se/undervisning/ubrapport.pdf>
- Hesslefors, E., Carle, J., & Engberg, H. (2010). *Bolognaperspektiv: Om progressionslinjer inom Lärarprogrammet vid Göteborgs universitet*. UFLs Bolognagrupp 16 juni 2010, Dnr G 219 2781/10 http://gu.se/digitalAssets/1315/1315536_pm_progressionslinjer_100616_slutversion.pdf
- Högskolelag (SFS 1992:1434).
- Limberg, L., Hultgren, F., & Jarneving, B. (2002). *Informationssökning och lärande: en forskningsöversikt*. Skolverkets monografiserie. Stockholm: Skolverket. Hämtad från <http://www.skolverket.se/publikationer?id=935>
- Limberg, L., Sundin, O., & Talja, S. (2009). Teoretiska perspektiv på informationskompetens. I J. Hedman & A. Lundh (red.), *Informationskompetenser: om lärande i informationspraktiker och informationssökning i lärandepraktiker* (36-65). Stockholm: Carlssons.
- Sundin, O. (2005). Webbaserad användarundervisning: Ett forum för förhandlingar om bibliotekariers professionella expertis. *Human IT*, 7(3), 109–168.
- Sundin, O. (2008). Negotiations on information-seeking expertise: A study of web-based tutorials for information literacy. *Journal of Documentation*, 64, 24-44.

Bilaga 1. Exempel på webbkurser från andra bibliotek

Att söka information, Högskolebiblioteket i Jönköping <http://hj.se/bibl/sok---skrivhjalp/att-soka-information.html>

Evaluating Information Sources, Online Information Literacy
<http://oil.otago.ac.nz/oil/module7.html>

IK-grund, Lunds universitets bibliotek <http://www.lub.lu.se/ik-grund.html>

IK Quizz, Lunds universitets bibliotek <http://se.ubtesten.info/quiz/ub/>

Informationssökningens när? var? hur? Kungliga Tekniska högskolan, Biblioteket
<http://www.lib.kth.se/infosok/swe/infosok.asp?filename=introduktion>

Kurs i grundläggande informationssökning, Stockholms universitetsbibliotek
<http://www.sub.su.se/subskurser/fornystudent.aspx>

Refero – antiplageringsguiden <http://www.ub.gu.se/ref/Refero/1intro.php>

Safari, The Open University <http://www.open.ac.uk/safari/>

Stora sökguiden, Bibliotek och Learning Lab, Blekinge Tekniska Högskola <http://stora-sok.bth.se/>

SWIM, Aalborg Universitetsbibliotek <http://www.aub.aau.dk/hjaelp-inspiration/swim/>

Søk og Skriv, Basis, biblioteken vid Høgskolen i Bergen, Norges Handelshøyskole och Universitetet i Bergen <http://sokogskriv.no/>

Webbkursen i informationssökning, Luleå universitetsbibliotek
<http://scriptservern.se/infokurs/>

Bilaga 2. Kursvärdering

1. Ungefär hur lång tid tog det för dig att gå igenom Söka & värdera-kursen?
2. Upplevde du denna tid som rimlig? Motivera gärna ditt svar.
Flervalsalternativ Ja – Nej
Kommentar:
3. Vad tycker du om kunskapsnivån på Söka-kursen?
Flervalsalternativ: För låg – Lagom – För hög
Kommentar:
4. Tror du att du kommer att ha användning av det du lärt dig under Söka-kursen i din utbildning?
5. Vad var det bästa med kursinnehållet i Söka & värdera?
6. Hur kan kursinnehållet förbättras?
7. Hur uppfattade du kursens struktur och framställning? Till exempel med avseende på navigering, teknik, utseende etc.
8. Är detta din första termin på högskola/universitet?
Flervalsalternativ Ja – Nej
Om nej: Ungefär hur länge har du studerat på högskolenivå?
9. Har du fått någon undervisning i informationssökning tidigare under dina studier?
Ja – Nej – Vet ej
Kommentar:
10. Fick du göra kursen vid rätt tidpunkt i din utbildning? Motivera gärna ditt svar.
Flervalsalternativ Ja – Nej – Vet ej
Kommentar:
11. Övriga synpunkter på kursen: